

ELÄKEKASSAN LASKUPERUSTEET TYÖNTEKIJÄN ELÄKELAIN MUKAISTA ELÄKETURVAA VARTEN

Kokooma 3.4.2020.

Viimeisin kokoomaan sisällytetty perustemuutos on vahvistettu 2.4.2020.

Eläkekassat voivat erikseen hakea sosiaali- ja terveysministeriön vahvistusta laskuperusteilleen. Tähän kokoomaan on merkitty kohdat, joissa eri eläkekassoille on vahvistettu toisistaan poikkeavia laskuperusteita.

Sisällysluettelo

1	PERUSTEIDEN SOVELTAMISALUE	1
2	VAKUUTUSTEKNISET SUUREET	1
3	VASTUUVELKA.....	1
3.1	VAKUUTUSMAKSUVASTUU.....	1
3.1.1	VASTAISTEN VANHUUSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA	1
3.1.2	VASTAISTEN TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA	2
3.1.3	LISÄVAKUUTUSVASTUU	2
3.1.4	OSAKETUOTTOSIDONNAINEN LISÄVAKUUTUSVASTUU.....	6
3.2	KORVAUSVASTUU	6
3.2.1	ALKANEIDEN VANHUUSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA.....	7
3.2.2	ALKANEIDEN TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA ...	7
3.2.3	TASAUSVASTUU.....	7
4	VAKUUTUSMAKSU	8
5	TÄYDENTÄVÄT MÄÄRÄYKSET	8

1 PERUSTEIDEN SOVELTAMISALUE

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Näitä perusteita sovelletaan eläkekassan TyEL:n mukaiseen eläketurvaan.

2 VAKUUTUSTEKNISET SUUREET

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Näissä perusteissa esiintyvinä vakuutusteknisinä suureina käytetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa eläkekassan laskuperusteista TyEL:n mukaista kustannusten jakoa varten (tasausperuste) tarkoitettuja vakuutusteknisiä suureita, jotka lasketaan tasausperusteessa annettuja erikoisvakioita käyttäen.

3 VASTUUVELKA

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Vastuuelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vastuuelka tilinpäätöksessä 31.12. v lasketaan kohtien 3.1 ja 3.2 mukaisesti.

3.1 VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Vakuutusmaksuvastuu muodostuu vastaisten vanhuuseläkkeiden ja työkyvyttö-myyseläkkeiden vastuuelasta, lisävakuutusvastuusta ja osaketuottosidonnaisesta lisävakuutusvastuusta.

3.1.1 VASTAISTEN VANHUUSELÄKKEIDEN VASTUUELKA

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuuelka \bar{V}_v^V on määritelty tasausperusteessa. Tilinpäätöksessä 31.12. v voidaan määränä \bar{V}_v^V käyttää seuraavan kaavan ilmaiseman periaatteen mukaista likiarvoa

$$(1) \quad V_v^V = \begin{cases} (1 + i_0)\bar{V}_{v-1}^V + (1 + i_0)^{0,5} \frac{\sum S_v}{\sum S_{v-1}} \sum \left(\frac{\bar{N}_{65}}{D_{x-1}} \Delta E_{v-1}^R \right), & \text{kun } x - 1 < 55 \\ (1 + i_0)(1 + i_v)\bar{V}_{v-1}^V + (1 + i_0)^{0,5}(1 + i_v) \frac{\sum S_v}{\sum S_{v-1}} \sum \left(\frac{\bar{N}_{65}}{D_{x-1}} \Delta E_{v-1}^R \right) - \bar{V}_v^{VA}(alk), & \text{kun } x - 1 \geq 55 \end{cases}$$

missä x , i_0 , ΔE_{v-1}^R ja S_v määritellään tasauserusteessa.

Lausekkeessa $\bar{V}_v^{VA}(alk)$ on niiden vanhuuseläkkeiden vastuovelka, joka on sisällytetty vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuuelkaan vuonna $v - 1$ ja siirtynyt alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuuelkaan vuonna v .

3.1.2 VASTAISTEN TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEIDEN VASTUVELKA

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden vastuuelka \bar{V}_v^I on määritelty tasauserusteessa.

Tilinpäätöksessä 31.12. v voidaan määränä \bar{V}_v^I käyttää seuraavan kaavan ilmaiseman periaatteen mukaista likiarvoa

$$(2) \quad V_v^I = {}^1k_v^{VI} \Delta i_x \frac{\sum S_v}{\sum S_{v-1}} \sum i_x S_{v-1} + {}^2k_v^{VI} \sum i_x S_{v-1},$$

missä ${}^1k_v^{VI}$, ${}^2k_v^{VI}$ ja i_x määritellään tasauserusteessa. Kertoimen Δi_x arvo on annettu liitteessä 1.

3.1.3 LISÄVAKUUTUSVASTUU

3.1.3.1 LISÄVAKUUTUSVASTUU V^A

Vahvistettu 4.4.2019.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Vakuutuskassalain 79 §:n 2 momentin mukainen lisävakuutusvastuu V^A tilinpäätöksessä 31.12. v lasketaan kaavalla

$$(3) \quad V_v^A = V_{v-1}^A + \Delta W_v + \min \left\{ 0; V_{v-1}^Q - \bar{V}_{v-1}^Q \right\} + \Delta H_v^Y - \Delta H_v^A - \Delta H_v^{VPO},$$

missä

- ΔW_v = eläkekassan sijoitustoiminnan yli- tai alijäämä, mahdollinen siirrettävä ylikate sekä vastuun siirrossa siirrettävän vakavaraisuuspääoman määrä, jotka on määritelty kohdassa 3.1.3.2
- V_{v-1}^Q = määritelty kohdassa 3.1.4
- \bar{V}_{v-1}^Q = määritelty kohdassa 3.1.4
- ΔH_v^Y = lisävakuutusvastuun kartuttamiseen vakuutusmaksuista käytettävä määrä, joka on määritelty kohdassa 3.1.3.2
- ΔH_v^A = lisävakuutusvastuun purkamisella vakuutusmaksujen alentamiseen käytettävä määrä, joka on määritelty kohdassa 3.1.3.2
- ΔH_v^{VPO} = lisävakuutusvastuun purkamiseen vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksena käytettävä määrä, joka on määritelty kohdassa 3.1.3.2.

3.1.3.2 SIIRROT LISÄVAKUUTUSVASTUUSEEN JA LISÄVAKUUTUSVASTUUN PURKAMINEN

Vahvistettu 2.4.2020. Voimaantulo 1.4.2020.

Suure ΔW_v on eläkekassan tilinpäätöksen 31.12. v mukaiset sijoitustoiminnan tuotot (arvonkorotukset mukaan lukien) vähennettynä sijoitustoiminnan kuluilla sekä vastuuvelan tuottovaatimuksella. Lisäksi suureessa ΔW_v huomioidaan mahdollinen vakuutuskassalain 8 a §:n mukaisen ylikatteen siirto lisäetuja myöntävästä osastosta ja vakuutuskassalain 12 luvussa tarkoitetun työntekijän eläkelain mukaisen vastuun siirtämisen tai vastaanottamisen yhteydessä siirrettävä vakuutuskassalain 132 §:n 2 tai 3 momentin tai vakuutuskassalain 134 §:n 2 momentin mukainen vakavaraisuuspääoman määrä.

Vastuuvelan tuottovaatimus lasketaan TyEL:n mukaisen vakuutuksen osalta seuraavasti:

$$(4) \quad (i_0 + b_{16} + \lambda \cdot j) \bar{V}_{v-1}^Q$$

$$\begin{aligned}
& + (i_0 + b_{16} + \lambda \cdot j) \bar{V}_{v-1}^{VI} + \frac{(1 + i_0 + b_{16})^{0,5} - 1 + \lambda((1 + j)^{0,5} - 1)}{(1 + i_0)^{0,5}} \\
& \cdot \left[V_v^{VI} - (1 + i_0) \bar{V}_{v-1}^{VI} - \sum V_v^V(i_v) - \sum V_v^{VA}(i_v) \right] \\
& + (b_1 + \lambda(j - b_1)) \bar{V}_{v-1}^T + \left((1 + b_1)^{0,5} - 1 + \lambda((1 + j)^{0,5} - (1 + b_1)^{0,5}) \right) \\
& \cdot \left[(1 - q_v^a) \bar{P}_v^T - q_v^a (1 + b_1)^{0,5} \bar{V}_{v-1}^T - (q_v^b + q_v^s - q_v^{TR(y)}) \sum S_v \right] \\
& + b_1 \left(\bar{V}_{v-1}^{TL} \right) + \frac{(1 + b_1)^{0,5} - 1}{(1 + i_0)^{0,5}} \cdot \left[(1 + b_1)^{0,5} \sum P_v - q_v^L (1 + b_1) \bar{V}_{v-1}^{TL} - H_v - M_v \right] \\
& + V_{v-1}^Q('TUTK) - V_{v-1}^Q('TP),
\end{aligned}$$

missä \bar{V}_{v-1}^{TL} , $\sum P_v$, q_v^L , H_v ja M_v ovat eläkekassan työntekijän eläkelain mukaisen lisäeläkevakuutuksen erityisperusteissa määritellyt tasausvastuu, summa korjausmaksuista, kohdassa 3 määritelty kerroin, hoitokustannus ja laskennallinen maksutappio, sekä

$V_{v-1}^Q('TUTK)$ = vakuutusteknisen tutkimuksen 31.12.v-1 mukainen osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu

$V_{v-1}^Q('TP)$ = tilinpäätöksen 31.12.v-1 mukainen osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu.

Eläkekassa voi tilinpäätöksessä 31.12.v kartuttaa lisävakuutusvastuuta vakuutusmaksuilla määrän

$$(5) \quad \Delta H_v^Y = \Delta H_v^{Y1} + \Delta H_v^{Y2},$$

missä

ΔH_v^{Y1} = määrä, joka vakuutuskassalain 83 d §:n 5 momentin mukaisesti on siirrettävä lisävakuutusvastuuseen siten, että siirron jälkeen $z' = 1,0$

- z' = $\frac{A'_v - P_v^{LMV}}{S_v}$
- A'_v = eläkekassan vakavaraisuuspääoma hetkellä 31.12.v ennen siirtoa ΔH_v^{Y2} tai ΔH_v^A
- P_v^{LMV} = vakuutuskassalain 83 b §:n 2 momentin 8 kohdan mukainen osakkaan lisämaksuvelvollisuuteen perustuva erä
- S_v = eläkekassan vakavaraisuusraja tilinpäätöshetkellä 31.12.v. Vakavaraisuusraja lasketaan vakuutuskassalain 83 c §:n sekä lain eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta mukaisesti.
- ΔH_v^{Y2} = määrä, joka voidaan siirtää vakuutuskassalain 83 d §:n 2 momentin mukaisesti lisävakuutusvastuuseen. Siirron jälkeen $z \leq 3,0$, mikä voi ylittyä niin kauan kuin $A_v - P_v^{LMV} \leq 0,5 \cdot V_v$, missä V_v on eläkevastuu, josta on vähennetty lisävakuutusvastuu ja erät, joita yrittäjän eläkelain 139 §:n 2 momentin mukaan ei oteta huomioon vakuutusmaksuvastuussa.
- z = $\frac{A_v - P_v^{LMV}}{S_v}$
- A_v = eläkekassan vakavaraisuuspääoma hetkellä 31.12.v siirtojen ΔH_v^Y tai kaavan (6) mukaisen siirron ΔH_v^{A1} jälkeen.

Eläkekassa voi tilinpäätöksessään 31.12.v purkaa lisävakuutusvastuuta vakuutusmaksujen alentamiseen enintään määrän

$$(6) \quad \Delta H_v^A = \Delta H_v^{A1} + \Delta H_v^{A2},$$

missä

$$\Delta H_v^{A1} = \text{määrä, jonka purkamisen jälkeen } z \geq 1,3$$

$$\Delta H_v^{A2} = \text{määrä, joka voidaan purkaa määrän } \Delta H_v^{A1} \text{ purkamisen jälkeen}$$

$$= \min \left\{ \left[A_v - P_v^{LMV} - S_v \right]^+ ; \beta_{\max}(z) (A_v - P_v^{LMV}) \right\}$$

$$\beta_{\max}(z) = \begin{cases} 0, & \text{jos } z \leq 1 \\ 0,010, & \text{jos } 1 < z \leq 1,3 \end{cases}$$

Laskettaessa siirtoa ΔH_{2020}^{A2} suurena A_{2020} käytetään kuitenkin suuretta A_{2020} eläkevastuiden täydennyskertoimen nollauksesta aiheutuneella vakavaraisuuspääoman kasvulla vähennettynä.

Eläkekassa voi purkaa lisävakuutusvastuuta vakavaraisuuspääoman ylitteen palautuksena määrän ΔH_v^{VPO} siten kuin vakuutuskassalain 83 a §:n 3 momentissa säädetään.

Jos eläkekassan vakavaraisuuspääoma tilinpäätöksessä 31.12. $v-1$ ylittää vakuutuskassalain 83 d §:n 2 momentin mukaisen vakavaraisuuspääoman enimmäismäärän ja 31.12. v edelleen $A'_v - P_v^{LMV} \geq 0,5 \cdot V_v$, missä V_v on eläkevastuu, josta on vähennetty lisävakuutusvastuu ja erät, joita yrittäjän eläkelain 139 §:n 2 momentin mukaan ei oteta huomioon vakuutusmaksuvastuussa, sekä $z' > 3$, eläkekassan tulee menetellä siten kuin vakuutuskassalain 83 d §:n 6 momentissa säädetään.

3.1.4 OSAKETUOTTOSIDONNAINEN LISÄVAKUUTUSVASTUU

Vahvistettu 22.1.2020.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu V_v^Q ja lopullinen osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu \bar{V}_v^Q on määritelty tasauserusteessa.

Tilinpäätöksessä ja vakuutusteknisessä tutkimuksessa 31.12. v osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu V_{v-1}^Q lasketaan soveltaen tasauserusteen kaavaa (18) ja ottaen huomioon tasauserusteen kaavat (19) sekä (20). Sovellettaessa tasauserusteen kaavaa (18) lopullisten vastuiden ja suureen j sijaan voidaan kuitenkin tarvittaessa käyttää kyseisten vastuiden ja suureen j tilinpäätösarvioita.

3.2 KORVAUSVASTUU

Vahvistettu 4.4.2019.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Korvausvastuu muodostuu alkaneiden vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden vastuuvastuusta ja tasausvastuusta.

3.2.1 ALKANEIDEN VANHUUSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuuvelka \bar{V}_v^{VA} on määritelty tasausperusteessa.

Muiden eläkelaitosten maksamien, mutta eläkekassan vastuulla olevien vanhuuseläkkeiden vastuuvelka voidaan arvioida tilinpäätökseen siten, että siirtymää vastaisista alkaneisiin vanhuuseläkkeisiin ei oteta huomioon.

3.2.2 ALKANEIDEN TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEIDEN VASTUUVELKA

Vahvistettu 4.4.2019. Sovelletaan 1.1.2019 alkaen.

Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuuvelka \bar{V}_v^{IA} on määritelty tasausperusteessa.

3.2.3 TASAUSVASTUU

Vahvistettu 4.4.2019.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Tasausvastuu V_v^T lasketaan tasausperusteen kaavaa (13) soveltaen.

Tilinpäätöksessä 31.12. v tasausvastuuna käytetään arvioitua suuretta V_v^T , jota laskettaessa kertoimet q_v^a , q_v^b , q_v^s ja $q_v^{TVR(y)}$ arvioidaan. Lisäksi määrinä \bar{P}_v^T ja \bar{V}_v^{VI} voidaan tilinpäätöksessä 31.12. v käyttää seuraavien kaavojen ilmaisemien periaatteiden mukaisia likiarvoja:

$$(7) \quad \Sigma P_v^T = \frac{u_v^s}{u_{v-1}^s} \frac{\Sigma S_v}{\Sigma S_{v-1}} \Sigma \bar{P}_{v-1}^T,$$

missä u_v^s on keskimääräisen TyEL:n perittävän vakuutusmaksun tasausosa vuonna v ja sen arvo on annettu liitteessä 1 ja

$$(8) \quad V_v^{VI} = V_v^V + V_v^I + \bar{V}_v^{VA} + \bar{V}_v^{IA}.$$

4 VAKUUTUSMAKSU

Vahvistettu 4.4.2019.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Osakkaat maksavat eläkekassan vakuutusmaksuina vuosittain määrän, joka eläkekassan muiden tuottojen lisäksi tarvitaan eläkkeiden maksamiseen, sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamien perusteiden edellyttämiin siirtoihin vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen sekä eläkekassan muiden kulujen peittämiseen. Edellä sanotun määrän kustantamiseen osakkaat osallistuvat eläkekassan jäsenille kyseisenä vuonna maksamiensa ennakonpidätysten alaisten palkkojen sekä kustantamiensa luontoisetujen raha-arvon mukaisessa suhteessa.

Eläkekassa voi periä vakuutusmaksuna työkykyä ylläpitävän toiminnan kustannusten kattamiseksi enintään määrän $c_v \sum i_x S_v$, missä kerroin c_v on työeläkevakuutusyhtiöille vahvistettujen erityisperusteiden liitteen kohdassa 1.2. tarkoitettu kerroin c_v .

Jaettaessa eläkekassan liikekustannukset TyEL- ja YEL-osastojen kesken käytetään TyEL-hoitokustannusosana vuodelle v määrää $p_v^H \Sigma S_v$, missä kertoimen p_v^H arvo on annettu tasauserusteissa.

5 TÄYDENTÄVÄT MÄÄRÄYKSET

Vahvistettu 4.4.2019.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

Eläkejärjestelyyn liittyvien eläkesuureiden osalta, eläkelaitoksen vaihtamisen osalta ja työsuhdekohtaisten tietojen korjaamisessa noudatetaan vastaavasti, mitä tasauserusteissa on määrätty.

Palkkaa arvioitaessa tulee huomioida vakuutuksesta käytettävissä olevia tietoja, ja jos tiedot eivät ole riittävät, voidaan käyttää palkkatasona liitteen kohdassa 1 annettua palkkatasoa.

VAKUUTUSTEKNIISIIN PERUSTEISIIN LIITTYVIÄ KERTOIMIA

Vahvistettu eläkekassalle 22.1.2020.

Sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2019 tehtävissä vakuutusteknisissä laskelmissa.

1. Eläkkeen perusteena olevan palkan arviointiin liittyviä kertoimia

$$S_v = 12 \cdot \frac{I_v}{I_{2018}} \cdot 2800 \text{ €}$$

2. Vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden laskemiseen liittyviä kertoimia

$$\Delta i_x = 1,11 \quad (\text{kaava (2)})$$

3. Vuosimaksun tasausosan laskemiseen liittyviä kertoimia

$$u_{2019}^s = 0,198 \quad (\text{kaava (7)})$$

$$u_{2020}^s = 0,199 \quad (\text{kaava (7)})$$